



บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยการดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือนักเรียนสัญชาติไทยอายุ 5 - 8 ปี ที่เริ่มต้นเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในระดับอนุบาลในโรงเรียนนานาชาติ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือนักเรียนสัญชาติไทยอายุ 5 - 8 ปี ที่เริ่มต้นเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในระดับอนุบาล ในปีการศึกษา 1996-1997 ของโรงเรียนบางกอกพัฒนา จำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วยเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง 3 คน เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง 3 คน และเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ 2 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1.2.1 การคัดเลือกโรงเรียน ตามคุณสมบัติดังนี้

1.2.1.1 เป็นโรงเรียนนานาชาติซึ่งใช้หลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และการรับรองของสถาบันตรวจสอบคุณภาพศึกษานานาชาติ

1.2.1.2 เป็นโรงเรียนนานาชาติที่มีปรัชญาและนโยบายให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนที่มีสัญชาติไทย และจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่เด็กตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป

1.2.1.3 เป็นโรงเรียนนานาชาติที่จัดให้มีการดำเนินการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย ตอบสนองตรงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2.2 การคัดเลือกเด็ก

โดยการประชุมร่วมกับผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาไทยและคณะครูภาษาไทยของโรงเรียนบางกอกพัฒนา เพื่อคัดเลือกเด็กกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจัดกิจกรรมตามหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเด็กจำนวน 1 กลุ่ม

จากกลุ่มเด็กที่ผู้ปกครองสมัครให้เด็กเรียนกิจกรรมภาษาและวัฒนธรรมไทย(Thai Home Language Programme) จำนวน 7 กลุ่ม ในช่วงกิจกรรมหลังเลิกเรียนของโรงเรียนบางกอกพัฒนา ดังนี้

1.2.2.1 เป็นกลุ่มเด็กไทยที่เริ่มต้นเรียนภาษาไทย หรือเรียนภาษาไทยในระดับเริ่มต้น (Beginners 1) ที่มีอายุระหว่าง 5 - 8 ปี

1.2.2.2 เป็นกลุ่มเด็กที่มีลักษณะการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน โดยประกอบด้วย

- 1) เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่
- 2) เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
- 3) เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

1.3 ผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1.3.1 คณะกรรมการร่างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ 18 ท่าน

1.3.2 ครูภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ 15 ท่าน

1.3.3 ผู้บริหารหลักสูตรระดับ First School(อนุบาล - ประถมศึกษาตอนต้น) 2 ท่าน

1.3.4 ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาต่างประเทศ 1 ท่าน

1.3.5 ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย 2 ท่าน

1.3.6 ครูประจำชั้น 7 ท่าน

1.3.7 ผู้ปกครอง 15 ท่าน

1.3.8 เด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ 80 คน

2. การพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การสร้างหลักสูตร

2.2 การทดลองใช้หลักสูตร

2.3 การปรับปรุงหลักสูตร

ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสร้างหลักสูตร

ในขั้นตอนการสร้างหลักสูตรนี้ แบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการร่างหลักสูตร ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

2.1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาล สำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

2.1.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ

2.1.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนบางกอกพัฒนา

2.1.2 การร่างหลักสูตร โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น

2.1.2.1 การประมวลความรู้จากการศึกษาเอกสารและการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบความคิดในการร่างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ

2.1.2.2 การดำเนินการร่างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ โดยแบ่งเอกสารออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมา จุดมุ่งหมาย เนื้อหา สื่อการเรียน กิจกรรม การวัดผลและการประเมินผล และจุดประสงค์ปลายทาง

2) เอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คู่มือการใช้หลักสูตร ตัวอย่างแผนและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.2.3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1.2.4 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำให้ได้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง)

2.2 การทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ การเตรียมการ และการทดลองสอนตามหลักสูตร ดังนี้

2.2.1 การเตรียมการ

2.2.1.1 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา ดังนี้

- 1) มีเนื้อหาจากทุกหมวดหมู่ของภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย
- 2) ครอบคลุมทุกจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ

มีวิธีดำเนินการในการสร้างแผนการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ และเนื้อหา ของหลักสูตร
- 2) กำหนดหน่วยการสอน (Themes)
- 3) สร้างแผนภูมิสหสัมพันธ์เนื้อหา (Thematic Webbing)
- 4) สร้างโครงการสอน (Thematic Unit Plans)
- 5) สร้างแผนการสอน (Lesson Plans)
- 6) สร้างสื่อการเรียนการสอน

2.2.1.2 การประชุมร่วมกับผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาไทยและคณะครูภาษาไทยของโรงเรียนบางกอกพัฒนา เพื่อกำหนดหัวข้อสำคัญในการสอนภาษาไทยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 1996-1997 และสถานที่ที่จะใช้ในการสอนก่อนเริ่มทำการทดลองใช้หลักสูตร

2.2.1.3 การเสนอเอกสารหลักสูตร(ฉบับร่าง)และเอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งได้แก่แผนการสอน และแนวดำเนินการที่ร่างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้

2.2.1.4 การปรับปรุงเอกสารหลักสูตร (ฉบับร่าง) และเอกสารประกอบหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 การทดลองสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วยดำเนินการต่อไปนี้

2.2.2.1 การดำเนินการสอนตามหลักสูตรภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ โดยผู้วิจัยทำการสอนเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยใช้เวลาสอน รวม 16 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 1996-1997 (ระหว่างเดือน กันยายน - พฤศจิกายน 2539) สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 14.10 - 15.00 น. ในช่วงกิจกรรมหลังเลิกเรียน (After school activities) ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้นสำหรับเด็กที่สมัครใจ

2.2.2.2 การบันทึกข้อมูลจากการสอน ทำโดยการบันทึก วิดีทัศน์ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง บันทึกภาคสนาม ตลอดจนการเก็บหลักฐานผลงานของเด็ก

2.2.2.3 การจัดทำพอร์ตโฟลิโอ(Portfolio)ของครู เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน และการปรับปรุงหลักสูตร

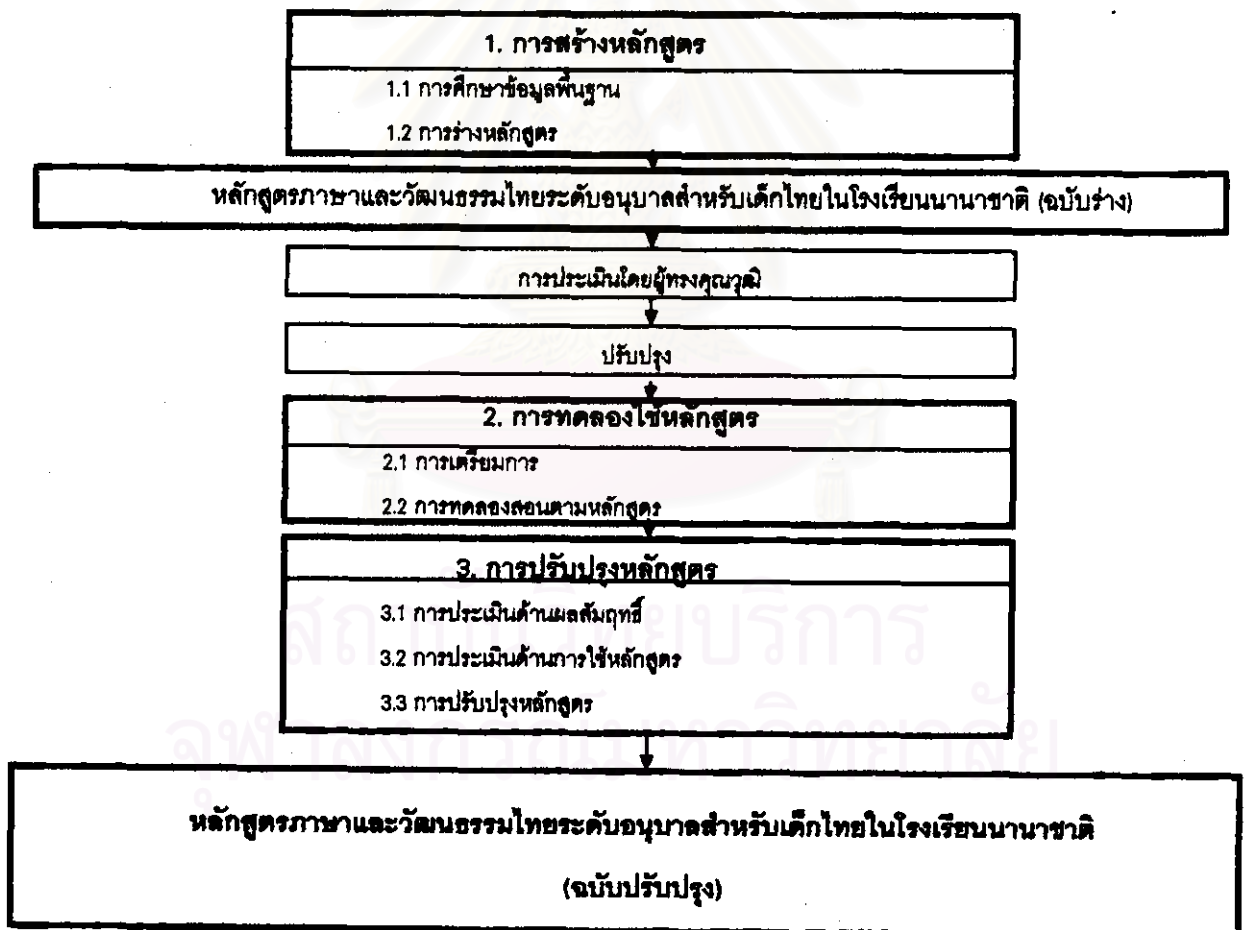
2.2.2.4 การจัดทำพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) ของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล และใช้เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมกิจกรรมและสื่อการเรียนให้เหมาะกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนต่อไป

2.3 การปรับปรุงหลักสูตร ประกอบด้วย การดำเนินการต่อไปนี้

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากการสอน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลต่างๆ และวิเคราะห์ผลการทดลองใช้หลักสูตรด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

2.3.2 การนำเสนอเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (ฉบับปรับปรุง)

ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้



3. วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

3.1.1 ชั้นการสร้างหลักสูตร

3.1.1.1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้แก่

1) ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียน

นานาชาติ

1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย

ในโรงเรียนนานาชาติ

1.3) ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยใน

โรงเรียนบางกอกพัฒนา

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความถูกต้องของแนวคิด และความเหมาะสมในการนำ

หลักสูตร (ฉบับร่าง) ไปใช้จัดกิจกรรม และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.1.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1) การศึกษาเอกสารหลักสูตร ในรายวิชาต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ 11 หลักสูตร ดังนี้

1.1) หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ(หลักสูตรแม่บท) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.2) หลักสูตรวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ของโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย

1.3) หลักสูตรวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กไทยในต่างประเทศ ของโรงเรียนพระหฤศศาสนวันอาทิตย์ สหรัฐอเมริกา

1.4) หลักสูตรวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย คือโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์ห์น และโรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.5) หลักสูตรวิชาไทยศึกษา (Thai Studies) ของโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย และโรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.6) หลักสูตรวิชาภาษาต่างประเทศ (Modern Foreign Languages) ของโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย สถานศึกษานานาชาติกรุงเทพ และโรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.7) หลักสูตรภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (English as a Second Language) ของสถานศึกษานานาชาติกรุงเทพ

1.8) หลักสูตรภาษาระดับประถมศึกษา (Elementary Language Arts Curriculum) ของสถานศึกษานานาชาติกรุงเทพ และโรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.9) หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.10) หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.11) หลักสูตรประถมศึกษา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

2) การเข้าร่วมการประชุมและปฏิบัติการร่างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ(หลักสูตรแม่บท) เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและแนวดำเนินการ ตลอดจนร่วมกำหนดแนวคิดและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรแม่บท

3) การสอบถามครูภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติจำนวน 12 คน จากโรงเรียนนานาชาติจำนวน 10 แห่ง เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ

4) การสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังกล่าว โดยมุ่งสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับเริ่มต้นหรือชั้นเรียนที่มีเด็กอายุน้อยที่สุดของแต่ละกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การสังเกตการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย จำแนกออกเป็น

4.1) วิชาภาษาไทย โดยทำการสังเกตครอบคลุมลักษณะการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

4.1.1) กิจกรรมที่จัดขึ้นในช่วงเวลาปกติของโรงเรียนให้แก่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนปกติ โดยครูสอนด้วยภาษาไทย ที่โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์จส์ จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.1.2) กิจกรรมที่จัดขึ้นในช่วงเวลาปกติของโรงเรียนให้แก่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนปกติ โดยครูสอนด้วยภาษาอังกฤษ ที่สถานศึกษานานาชาติกรุงเทพ จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.1.3) กิจกรรมที่จัดขึ้นในช่วงเวลาปกติของโรงเรียนให้แก่นักเรียนสัญชาติไทย ที่โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย โดยทางโรงเรียนจัดกิจกรรม 2 ลักษณะคือ

4.1.3.1) กิจกรรมสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ โดยครูใช้ภาษาไทย จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.1.3.2) กิจกรรมสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและ/หรือภาษาต่างประเทศ โดยครูใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.1.4) กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาปกติของโรงเรียนโดยจัดเป็นหลักสูตรเสริมนอกเวลาเรียนสำหรับนักเรียนที่สมัครใจเป็นกลุ่มย่อย ที่โรงเรียนบางกอกพัฒนา จำนวน 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และที่ The Early Learning Center จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.1.5) กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งเป็นการตกลงของผู้ปกครองกับครู โดยไม่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ที่โรงเรียนบางกอกพัฒนา จำนวน 2 คนคนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และที่บ้านของเด็ก จำนวน 2 คน คนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.2) วิชาไทยศึกษา ที่ทำการสอนโดยครูชาวไทยและครูชาวต่างประเทศ โดยครูใช้ภาษาอังกฤษในการสอน จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และที่โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.3) วิชานาฏศิลป์ไทย ที่ทำการสอนโดยครูชาวไทย โดยครูใช้ภาษาไทยในการสอน ที่โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์จส์ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

4.4) วิชาอื่นๆ ตามหลักสูตรปกติของโรงเรียนนานาชาติ โดยทำการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นทุกชั้นใน First School (อนุบาล - ประถมศึกษาตอนต้น) ของโรงเรียนบางกอกพัฒนา จำนวน 7 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 1 ชั่วโมง

ในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ขออนุญาตทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

5) การสังเกตพฤติกรรมของเด็กไทยและเด็กที่เรียนภาษาไทยที่โรงเรียนบางกอกพัฒนา โดยแบ่งออกเป็นการสังเกตในบริบทต่างๆ ดังนี้

- 5.1) ขณะเรียนในชั้นเรียนปกติ
- 5.2) ขณะเรียนวิชาภาษาไทย
- 5.3) ขณะพักผ่อนนอกเวลาเรียน
- 5.4) ขณะอยู่กับผู้ปกครองที่โรงเรียน
- 5.5) ขณะอยู่กับผู้ปกครองและบุคคลอื่นๆ ที่บ้าน

6) การสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 15 ท่าน

7) การสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทย โดยการใช้แบบสอบถามกับนักเรียนที่เรียนภาษาไทยทั้งที่เป็นกิจกรรมที่จัดในเวลาเรียนปกติและกิจกรรมนอกเวลาเรียนปกติ จากโรงเรียนนานาชาติ 2 แห่ง จำนวน 80 คน

8) การสัมภาษณ์ครูวิชาภาษาไทยของโรงเรียนบางกอกพัฒนา ทั้งที่เป็นบุคลากรของโรงเรียนและบุคคลภายนอก จำนวน 7 ท่าน

9) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดและความเป็นไปได้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนบางกอกพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

10) การประเมินเอกสารหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามศาสตร์และความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

3.1.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) แบบสอบถามครูภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ
- 2) แบบบันทึกการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ
- 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติเกี่ยวกับการ

เรียนภาษาไทย

- 5) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
- 6) แบบสัมภาษณ์ครูภาษาไทย
- 7) แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 8) แบบประเมินเอกสารหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาล

สำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ

3.1.2 ชั้นการทดลองใช้หลักสูตร

3.1.2.1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองใช้หลักสูตร

3.1.2.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) การบันทึกวีดิทัศน์
- 2) การถ่ายภาพ
- 3) การบันทึกเทป
- 4) การบันทึกภาคสนาม
- 5) การจัดทำพอร์ตโฟลิโอของครู
- 6) การจัดทำพอร์ตโฟลิโอของเด็กเป็นรายบุคคล
- 7) การสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรภาษา

และวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ

3.1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) แบบบันทึกข้อมูลจากการบันทึกวีดิทัศน์
- 2) แบบบันทึกข้อมูลจากการบันทึกเทป
- 3) แบบบันทึกภาคสนาม
- 4) พอร์ตโฟลิโอของครู
- 5) พอร์ตโฟลิโอของเด็ก
- 6) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

3.1.3 ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร

3.1.3.1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้แก่

- 1) ข้อมูลจากรายการวิเคราะห์หลักสูตร
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความถูกต้องและความเหมาะสมในการนำเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรไปใช้ และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.3.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) การทำรายการวิเคราะห์หลักสูตร
- 2) การประเมินเอกสารหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) รายการวิเคราะห์หลักสูตร
- 2) แบบประเมินเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

รายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 รายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล	วิธีการที่ใช้	เครื่องมือ
1. ขั้นการสร้างหลักสูตร 1.1 ข้อมูลพื้นฐาน 1.1.1 หลักสูตร 1.1.2 สภาพและปัญหา 1.1.3 นักเรียน	ศึกษาเอกสารหลักสูตร เข้าร่วมการประชุม สอบถามครู สังเกตกิจกรรม สังเกตพฤติกรรม สอบถามความคิดเห็น สัมภาษณ์ผู้ปกครอง สัมภาษณ์ครู	แบบบันทึก แบบสอบถามครู แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสังเกต แบบสอบถามเด็ก แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์
2. ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองใช้หลักสูตร	บันทึกวีดิทัศน์ ถ่ายภาพ บันทึกเทป บันทึกภาคสนาม ทำพอร์ตโฟลิโอครู ทำพอร์ตโฟลิโอเด็ก สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	แบบบันทึกจากวีดิทัศน์ แบบบันทึกจากเทป แบบบันทึกภาคสนาม พอร์ตโฟลิโอครู พอร์ตโฟลิโอเด็ก แบบสัมภาษณ์
3. ขั้นการปรับปรุงหลักสูตร	ทำรายการวิเคราะห์ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	รายการวิเคราะห์ แบบประเมิน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนการสร้างหลักสูตร

3.2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ จากการศึกษาพบว่ามีจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใน 3 รายวิชา คือ วิชาภาษาไทย วิชาไทยศึกษา และวิชานาฏศิลป์ไทย โดยมีรายละเอียดดังสรุปได้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

ประเภท	ข้อมูล
1. วิชาภาษาไทย <u>แบบที่ 1</u> (ในเวลาปกติ โดย ใช้ภาษาไทย)	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตรที่ใช้ - หลักสูตรอนุบาลและประถมศึกษาของกรมวิชาการ ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ครูใหญ่ฝ่ายไทย ● ครู - ครูหรือผู้ช่วยครูชาวไทย ● นักเรียน - ทั้งชั้น (ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่) ● เนื้อหา - เตรียมความพร้อมและความรู้ภาษาไทย ● วิธีสอน - เตรียมความพร้อมและประสมประสาน ● การวัดและประเมินผล - การสอบและสังเกตพฤติกรรม
<u>แบบที่ 2</u> (ในเวลาปกติ โดย ใช้ภาษาอังกฤษ)	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติของกรมวิชาการ ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ครูใหญ่ฝ่ายไทย ● ครู - ครูหรือผู้ช่วยครูชาวไทย หรือครูชาวต่างชาติ ● นักเรียน - ทั้งชั้น(ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง/ต่างประเทศ) ● เนื้อหา - ความรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ● วิธีสอน - การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ● การวัดและประเมินผล - การประเมินจากสถานการณ์จริง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภท	ข้อมูล
<p>แบบที่ 3 (ในเวลาเรียน ใช้ภาษา ไทยกับนักเรียนกลุ่ม ก.ภาษาอังกฤษกับ นักเรียนกลุ่ม ข.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ครูใหญ่ฝ่ายไทย ● ครู - บุคลากรในโรงเรียน ● นักเรียน นักเรียนกลุ่ม ก. - เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ นักเรียนกลุ่ม ข. - เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง/ภาษาต่างประเทศ ● เนื้อหา - ความรู้ทางภาษาไทย ● วิธีสอน นักเรียนกลุ่ม ก. - แจกลูกสะกดคำ นักเรียนกลุ่ม ข. - การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ● การวัดและประเมินผล - การประเมินจากสถานการณ์จริง
<p>แบบที่ 4 (นอกเวลาปกติ ทาง โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ เด็กเป็นกลุ่ม)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - ภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ/ ครูกำหนดขึ้นเอง ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ผู้ประสานงานหลักสูตร บางแห่งไม่มี ● ครู - ครูหรือผู้ช่วยครูชาวไทย หรือครูชาวไทยภายนอก ● นักเรียน - เด็กไทยและเด็กต่างชาติ ● เนื้อหา - ความรู้ทางภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ● วิธีสอน - แจกลูกสะกดคำ ● การวัดและประเมินผล - การสอบ การสังเกต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภท	ข้อมูล
แบบที่ 5 (นอกเวลาปกติ ผู้ปกครองกับครูตกลง กันเอง ไม่เกี่ยวข้องกับ ทางโรงเรียน)	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - ไม่มี ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ไม่มี ● ครู - ผู้ช่วยครู หรือครูชาวไทยจากภายนอก ● นักเรียน - เด็กไทยและเด็กต่างชาติ ● เนื้อหา - ความรู้ทางภาษาไทย ● วิธีสอน - แจกลูกสะกดคำ ● การวัดและประเมินผล - ไม่มี
2. วิชาไทยศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - โรงเรียนกำหนดขึ้นใช้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียน ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ครูใหญ่ของโรงเรียน(ชาวต่างชาติ) ● ครู - ครูชาวไทยและต่างชาติ ● นักเรียน - ทั้งชั้นเรียน ● เนื้อหา - ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ● การวัดและประเมินผล - การประเมินจากสถานการณ์จริง
3. วิชานาฏศิลป์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตร - โรงเรียนกำหนดขึ้นเอง ● ผู้ดูแลการใช้หลักสูตร - ครูใหญ่ของโรงเรียน(ชาวต่างชาติ) ● ครู - ครูชาวไทย ● นักเรียน - ทั้งชั้นเรียน ● เนื้อหา - ความรู้และทักษะการแสดงนาฏศิลป์ไทย ● การวัดและประเมินผล - การสังเกต การปฏิบัติ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ

ข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามครูภาษาและวัฒนธรรมไทย จำนวน 12 คน และจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ ที่จัดในลักษณะต่างๆ กัน จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 52 ครั้ง พบว่าโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยแต่ละแห่ง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ดูแลหลักสูตร หรือบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับครูว่าจะเลือกใช้หลักสูตรและวิธีการสอนแบบใด ซึ่งรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แสดงไว้ในตารางที่ 2 ข้างต้น

3) ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนบางกอกพัฒนา

จากการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนบางกอกพัฒนา ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และการสอบถาม พบว่า

3.1) การจัดกิจกรรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย

โรงเรียนบางกอกพัฒนาได้จัดกิจกรรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยแบ่งออกเป็น วิชาไทยศึกษา(Thai studies) และกิจกรรมการเรียนภาษาไทย(Thai Home Language Activity) เป็นกิจกรรมเสริมหลังเลิกเรียน

3.1.1) วิชาไทยศึกษา เป็นกิจกรรมในหลักสูตรปกติของโรงเรียน โดยเริ่มสอนแก่นักเรียนทุกคนตั้งแต่ชั้น Year 3 ซึ่งเทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กล่าวคือนักเรียนทุกคนตั้งแต่ชั้น Year 3 ขึ้นไป จะได้เรียนวิชาไทยศึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยครูที่สอนระดับประถมศึกษาเป็นชาวไทย และครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นชาวต่างชาติ ครูทั้ง 2 คนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและใช้สื่อการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ

3.1.2) กิจกรรมการเรียนภาษาไทย ซึ่งทางโรงเรียนบางกอกพัฒนา ถือว่าเป็นการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ เป็นกิจกรรมเสริมหลังเลิกเรียน โดยเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายกิจกรรมนักเรียน สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่สมัครใจ ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีจำนวนเด็กไทยและเด็กต่างชาติที่สมัครเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน โดยเฉลี่ยระหว่าง 80 - 100 คน โดยจัดแบ่งระดับชั้นเรียนภาษาไทยออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1.2.1) ระดับเริ่มต้น (Beginners) ซึ่งแบ่งออกเป็น

- (1) ระดับเริ่มต้น 1 สำหรับเด็กเล็ก (Year1 - Year3)
- (2) ระดับเริ่มต้น 1 สำหรับเด็กโต (Year4 - Year6)
- (3) ระดับเริ่มต้น 2 สำหรับเด็กเล็ก (Year1-Year3)
- (4) ระดับเริ่มต้น 2 สำหรับเด็กโต (Year4-Year6)

3.1.2.2) ระดับกลาง (Intermediate) ซึ่งแบ่งออกเป็น

- (1) ระดับกลาง 1 สำหรับเด็กเล็ก (Year1-Year3)
- (2) ระดับกลาง 1 สำหรับเด็กโต (Year4-Year6)
- (3) ระดับกลาง 2 สำหรับเด็กโต (Year4-Year6)

โดยเด็กแต่ละกลุ่มจะเรียนกิจกรรมภาษาและวัฒนธรรมไทยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ใน 1 ภาคการศึกษาจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์ รวมเป็นเวลาเรียนภาคเรียนละ 16 ครั้ง

3.2) หลักสูตรและการดำเนินงาน

ในช่วงปีการศึกษา 1996-1996 โรงเรียนบางกอกพัฒนาได้แต่งตั้งบุคลากรชาวไทยในโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ช่วยในหลักสูตรปกติของโรงเรียน และเป็นครูวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยหลังเลิกเรียนให้เป็น ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลหลักสูตรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนบางกอกพัฒนา และครูวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยจำนวน 7 คน พบว่าในปีการศึกษา 1996-1996 ผู้ประสานงานหลักสูตรและคณะครูได้กำหนดเป็นหัวข้อในการเรียน (Theme) และสอนภาษาไทยตามหัวข้อ ซึ่งได้แก่ สังข์ทอง สุริยุปราคา ลอยกระทง การละเล่นของเด็กไทย และซีเกมส์

จากการสังเกตชั้นเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในช่วงกิจกรรมหลังเลิกเรียนของโรงเรียนบางกอกพัฒนาจำนวน 7 ชั้นเรียน พบว่า ครูทั้ง 7 ชั้นเรียนยึดหัวข้อต่างๆ เป็นหลักในการสอนเนื้อหา แต่ใช้วิธีการสอนแบบแจกลูกสะกดคำ เช่น พบว่า ครูที่สอนในระดับเริ่มต้นจะเริ่มต้นบทเรียนของทุกวันด้วยการติดแผนภูมิพยัญชนะให้เด็กดู แล้วอ่านพยัญชนะพร้อมกัน จากนั้นเป็นการคัดพยัญชนะตามรอยประจำวันละ 1 แผ่น (8-12 บรรทัด) เมื่อเสร็จแล้วให้กลับไปอ่านหรือคัดเพิ่มเป็นการบ้าน โดยครูให้สัมภาษณ์ว่าในภาคเรียนที่ 1 จะสอนพยัญชนะจาก ก.ไก่ ถึง ผ. ฝั่ ง ก่อน เพื่อให้เด็กท่องจำพยัญชนะได้ แล้วจึงเริ่มด้วยการสะกด

คำ หลักสูตรของชั้นเริ่มต้นจะประกอบด้วยสระ 3 ตัว คือ สระอา สระอี และสระอุ ในขณะที่ครูกำลังสอนหน่วย “ซีเกมส์” ครูจัดเตรียมบัตรคำมาให้เด็กดู และสะกดคำจากบัตรคำนั้น เช่น บัตรคำว่า “กีฬา” ครูอ่านให้เด็กฟังว่า “กีฬา” สะกด “กอ.-อี.-กี พอ.-อา.-ฟา กีฬา” จากนั้นให้เด็กอ่าน เขียน สะกด และคัดคำว่า กีฬา เป็นต้น ครู 3 คน ใช้วิธีแจกขนมหรือของเล่นให้เด็กที่ตั้งใจ เรียนทุกครั้ง ครูทั้ง 7 คน ใช้วิธีรายงานผู้ปกครองเมื่อเด็กไม่ตั้งใจเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองตรวจวัดแก่เด็ก

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูที่สอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยแบ่งออกเป็น ครูที่เป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยครูในหลักสูตรปกติของโรงเรียนบางกอกพัฒนา และครูที่เป็นบุคคลภายนอก ที่เข้ามาในโรงเรียนบางกอกพัฒนาเพื่อการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยเท่านั้น ในการคัดเลือกบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ประสานงานหลักสูตร โดยที่ครูส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของโรงเรียน ส่วนครูที่เป็นบุคคลภายนอกจะเป็นผู้ที่สมัครเข้ามาสอนโดยส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว และมักเป็นผู้ที่รู้จักกับครูที่สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยอยู่แล้ว ครูทั้งที่เป็นบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคคลภายนอกจำนวน 3 คนเป็นผู้ที่เคยสอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้อพยพก่อนที่จะส่งไปประเทศที่ 3

3.3) เด็กที่เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนบางกอกพัฒนา

จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่ระดับFirst School ซึ่งเทียบเท่าชั้นอนุบาล - ประถมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาต่างประเทศ ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาไทย ครูประจำชั้น ครูภาษาและวัฒนธรรมไทย การสังเกตชั้นเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และการสังเกตเด็กในบริบทต่างๆ พบว่า เด็กที่เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย มีทั้งเด็กไทยและเด็กต่างชาติ โดยมีทั้งกลุ่มเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง ใช้เป็นภาษาที่สอง และใช้เป็นภาษาต่างประเทศ สำหรับเด็กไทยที่เรียนระดับอนุบาลจะเข้าเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในระดับเริ่มต้นในกลุ่มเด็กเล็ก (Year1-Year3) พอสรุปลักษณะของเด็กที่เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยได้ดังนี้

3.3.1) ในขณะที่เรียนในชั้นปกติ

ในชั้นเรียนปกติมีเด็กไทยประมาณ 10 % กล่าวคือ ใน 1 ห้องเรียน จะมีเด็กไทยประมาณ 2-3 คน รวมทั้งมีเด็กลูกครึ่งและเด็กต่างชาติที่พูดภาษาไทยได้บ้าง เด็กใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารกับครูและเพื่อน ยกเว้นช่วงที่เด็กทำงานกลุ่มย่อย หากได้อยู่ร่วมกับเพื่อนชาวไทย เด็กบางคนจะพูดภาษาไทยและภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ

เด็กพูดภาษาอังกฤษกับผู้วิจัย เมื่อผู้วิจัยถามคำถามเป็นภาษาไทย เด็กไทยมักตอบเป็นภาษาไทย เด็กไทยบางคนพูดภาษาไทยกับครูไทยที่ทำหน้าที่ครูผู้ช่วยครูประจำชั้น เนื่องจากเด็กเรียนภาษาไทยกับครูท่านนี้ในช่วงหลังเลิกเรียน แต่ในขณะที่ครูทำหน้าที่ครูผู้ช่วยนั้นครูจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษกับเด็ก

ในขณะที่ผู้วิจัยสังเกตเด็กชั้นอนุบาล 2 ครูประจำชั้นขอให้ผู้วิจัยช่วยแจกอุปกรณ์และให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่จะเข้ามาที่ละกลุ่ม บังเอิญเด็กกลุ่มที่เข้ามามีเด็กไทย 3 คน และเด็กต่างชาติ 2 คน พบว่า เด็กใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษกับเพื่อนไทย และใช้ภาษาอังกฤษกับเพื่อนต่างชาติ พูดกับผู้วิจัยด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เด็กใช้ภาษาอังกฤษในการอธิบายหรือบอกเล่าข้อความต่างๆ และใช้ภาษาไทยในการสนทนาและการทะเลาะกับเพื่อน

ดังนั้นจึงสรุปว่าในขณะที่เรียนวิชาอื่นๆ เด็กมีโอกาสใช้ภาษาไทยบ้างในขณะที่ทำงานกลุ่มย่อยร่วมกับเพื่อนชาวไทย แต่เด็กก็ยังคงไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้ทั้งหมด จึงใช้ภาษาอังกฤษปนระหว่างการพูดภาษาไทย

3.3.2) ขณะเรียนวิชาภาษาไทย

จากการสังเกตชั้นเรียนภาษาไทย 7 กลุ่ม ในช่วงหลังเลิกเรียน เด็กไทยทุกกลุ่มจะพูดภาษาไทยกับครูแต่มักใช้ภาษาอังกฤษกับเพื่อน ทั้งเพื่อนต่างชาติและเพื่อนชาวไทย และเด็กโต 2 กลุ่ม พูดภาษาอังกฤษกับทั้งเพื่อนและครูตลอดเวลา ทั้งที่เด็กสามารถฟังคำสั่งภาษาไทยของครูแล้วปฏิบัติตามได้ เมื่อครูบอกให้ตอบเป็นภาษาไทย เด็กบางคนพูดเป็นภาษาไทย เด็กบางคนแสดงสีหน้าไม่พอใจและพูดกระแทกเสียง

จากการสัมภาษณ์ครู พบว่า เด็กตั้งแต่ Year 5 ขึ้นไปมักไม่ใช้ภาษาไทย แม้จะเข้าใจคำพูดของครูและสามารถพูดภาษาไทยได้ เด็กส่วนใหญ่ไม่เต็มใจเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย เนื่องจากต้องการเลือกเรียนกิจกรรมที่สนุกสนานตื่นเต้น เช่น ฟุตบอล ดนตรี หรือเทควันโด เช่นเดียวกับเพื่อนต่างชาติมากกว่า การเลือกกิจกรรมนี้เป็นความต้องการของผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการมุ่งเน้นให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้โดยเร็วที่สุด

3.3.4) ขณะอยู่กับผู้ปกครองที่โรงเรียน

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เด็กและผู้ปกครองเด็กในระดับอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ของเด็กส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษกับเด็กตลอดเวลา แม้ในบางช่วงเด็กจะถามคำถามเป็นภาษาไทย

ผู้ปกครองก็จะตอบด้วยภาษาอังกฤษ และมีผู้ปกครองส่วนหนึ่งซึ่งเป็นที่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กใช้ภาษาไทยและภาษาไทยปนอังกฤษกับเด็ก ภาษาที่เด็กใช้มีทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ และพบว่าเด็กมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม(Cultural Misunderstanding)ในเรื่องเชื้อสายและภาษามาก ตัวอย่างที่พบคือ เด็กหญิงชาวไทย ชั้นอนุบาล 2 เข้ามาซักถามผู้วิจัย เมื่อได้พบว่าผู้วิจัยพูดภาษาไทยกับเธอ และพูดภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ เด็ก: “เป็นคนไทย ทำไมพูด English” ผู้วิจัย: “ใช่ค่ะ เป็นคนไทยแต่พูดภาษาอังกฤษได้แล้วหนูล่ะคะ เป็นคนไทยวีป่ะค่ะ” เด็ก: “หนูเป็น Half Thai - Half English” ผู้วิจัย: “คุณพ่อหรือคุณแม่เป็น English ล่ะคะ” เด็ก: “เป็นไทย แต่พูด English ก็เป็น Half English” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กขาดความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับตนเองในเรื่องเชื้อสายและภาษา และสับสนเกี่ยวกับสัญชาติ และภาษาของตน ทั้งที่เด็กเป็นคนไทย เชื้อชาติและสัญชาติไทย แต่เด็กใช้ภาษาอังกฤษกับครูและเพื่อนในโรงเรียนนานาชาติ เด็กจึงคิดว่าตนเป็นลูกครึ่งไทย-อังกฤษ

3.3.5) ขณะอยู่กับผู้ปกครองและคนอื่นๆ ที่บ้าน

จากการสัมภาษณ์เด็ก 15 คน และผู้ปกครอง 15 คน และการสังเกตเด็กไทย 2 คน ขณะอยู่กับผู้ปกครองและคนอื่นๆ ที่บ้าน พบว่า เด็กใช้ภาษาอังกฤษกับพี่น้องและผู้ใหญ่ที่เข้าใจตลอดเวลา เด็กใช้ภาษาไทยหรือภาษาไทยปนภาษาอังกฤษกับผู้ใหญ่คนอื่นๆ เด็กใช้ภาษาไทยเพื่อสนทนากับญาติตายาย พี่เลี้ยง คนรับใช้ คนขับรถ และใช้ภาษาอังกฤษกับพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่จำเป็นต้องช่วยให้เด็กพัฒนาภาษาอังกฤษให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เด็กสามารถผ่านการประเมินที่จะตัดสินว่าเด็กจำเป็นต้องเรียนชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ESL) ให้ได้โดยเร็ว เนื่องจากการเรียนชั้นพิเศษดังกล่าวเด็กถือว่าเป็นเรื่องที่อายเพื่อนๆ ร่วมชั้น

จากการสังเกตพบว่า เด็กใช้ภาษาไทยโดยไม่เหมาะสมกับสถานภาพของตน กล่าวคือ เด็กหญิงระดับอนุบาลคนหนึ่งเคยชินกับการใช้ภาษาไทยกับคนที่มีระดับต่ำกว่า ใช้ภาษาไทยเฉพาะคำสั่ง เช่น “เอาน้ำ” หรือ “ทำนี่ให้ฉันหน่อย” เมื่อผู้วิจัยเตือนเด็กว่าเด็กควรจะพูดภาษาไทยอย่างสุภาพกับคนที่มีอายุมากกว่า เด็กตอบว่า “ก็หนูเป็น Boss พูดอย่างนี้ได้” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานภาพทางบริบท อีกทั้งการที่เด็กเคยชินกับการใช้ภาษาไทยเฉพาะกับคนที่มีระดับต่ำกว่า ยังทำให้เด็กขาดประสบการณ์ ความรู้ ทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยกับคนที่มีระดับสูงกว่า ดังที่พบว่าเด็กจำนวนหนึ่ง ไม่สามารถเลือกใช้คำลงท้าย เช่น ครับ ขา ค่ะ คะ ให้เหมาะสมกับสถานภาพทางเพศของตน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยทั้ง 7 คนของโรงเรียนบางกอกพัฒนา และการสอบถามครูไทยในโรงเรียนนานาชาติอื่นๆ อีก 12 คน และการสังเกตชั้นเรียนภาษาไทย ในโรงเรียนนานาชาติ 6 แห่ง สรุปว่า เด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติมีพื้นฐานทางภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยจำกัดมากดังนี้

1) ด้านภาษาไทย เด็กมักไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาไทย เด็กรู้สึกว่ ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้พูดกับคนแก่ที่ล้าสมัย(ปู่ย่าตายาย) และคนที่ต่ำกว่า(คนรับใช้) มีเพียงเด็กเล็กบางคนที่ย้ายมาจากโรงเรียนในประเทศไทยจะยังคงชอบเรียนภาษาไทย แต่เด็กส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กโตมักมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทย เด็กนึกถึงภาษาไทยว่า "stupid language" เด็กส่วนใหญ่ที่เรียนภาษาไทยรู้สึกว่ถูกบังคับ เด็กส่วนใหญ่ขาดโอกาสที่จะใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อความหมายในจุดมุ่งหมายต่างๆ กับคนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้โดยเร็วที่สุดเท่านั้น ผู้ปกครองมักจัดหาสื่อต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กมากกว่าการเรียนภาษาไทย

2) ด้านวัฒนธรรมไทย ผู้ปกครองส่วนหนึ่ง เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ตระหนักว่ตนและเด็กเป็นตัวแทนของคนไทยในสังคมโรงเรียนนานาชาติ แต่ผู้ปกครองส่วนหนึ่งปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมตะวันตกเต็มที่ ทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมไทย ดังที่ครูไทยท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่ เมื่อเชื่อกผู้กรองเท้าของเด็กหลุด เด็กชี้ที่เท้า แล้วบอกครูว่ "ทำให้ขึ้นหน่อย" ครูพบว่าเด็กไม่ได้ตั้งใจก้าวร้าว จึงสอนให้เด็กพูดอย่างสุภาพ ขณะที่ครูก้มลงผูกเชือกให้เด็ก เด็กแสดงความรักครูด้วยการลูบศีรษะครู เนื่องจากเด็กสามารถปฏิบัติเช่นนี้กับครูต่างชาติได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่เด็กขาดประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่า เด็กส่วนหนึ่งถูกผู้ปกครองคาดหวังให้เป็นผู้มีมารยาทดีตามวัฒนธรรมไทย เช่น เมื่อผู้ปกครองเห็นว่าบุตรสาววัยอนุบาลซึ่งกำลังนั่งอ่านหนังสือนั่งแยกขา ก็ตำหนิเด็กว่ "ลูกเป็นกุลสตรีไทย ลูกนั่งอย่างนี้ไม่ได้นะคะ ลูกต้องนั่งพับเพียบให้เรียบร้อยนะคะ" เด็กจึงตอบว่ "ไม่อยากรเป็น" ซึ่งการตำหนิของผู้ปกครองอาจทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการวัฒนธรรมไทย และการเป็นคนไทยได้ อีกทั้งยังพบว่า ประสบการณ์เกี่ยวกับคนไทยและวัฒนธรรมไทยมักจำกัดในทางลบ เช่น เด็กได้พบเฉพาะคนไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำ และอยู่ในสถานะทางสังคมที่ต่ำกว่าคนตะวันตก ส่งผลให้เด็กเกิดการเปรียบเทียบและรับรู้ว่คนไทยด้อยกว่าคนตะวันตก

3.2.1.2 การร่างหลักสูตร

1) หลักการในการร่างหลักสูตร

จากการศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ ควรมีลักษณะดังนี้

- (1) เป็นหลักสูตรที่ใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติเป็นหลักสูตรแม่บท
- (2) เป็นหลักสูตรระดับโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นสำหรับประชากรและบริบทของโรงเรียนโดยเฉพาะ
- (3) เป็นหลักสูตรที่มีปรัชญา แนวคิด และแนวดำเนินการที่สอดคล้องกับปรัชญา แนวคิด และแนวดำเนินการของหลักสูตรที่โรงเรียนนานาชาติใช้
- (4) เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- (5) เน้นการพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักสูตรจึงต้องมีลักษณะเปิดกว้างและยืดหยุ่น
- (6) เน้นการสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นสำคัญ โดยความรู้และทักษะเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นอย่างจริงจังมากขึ้นหลังจากที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยแล้ว
- (7) เน้นการสอนวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการสอนภาษาไทย โดยมีลักษณะบูรณาการเนื้อหาภาษาไทยกับวัฒนธรรมไทย และเป็นการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- (8) เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถช่วยแก้ปัญหาความเข้าใจผิดและความสับสน เกี่ยวกับความเป็นคนไทยในสภาวะหลากหลายทางวัฒนธรรมของเด็ก
- (9) เนื้อหาในหลักสูตรต้องประกอบด้วยส่วนที่เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Identity) เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้อง ก่อนที่จะสามารถเข้าใจผู้อื่นและวัฒนธรรมอื่นๆ ต่อไป
- (10) มีกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้านภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างเจตคติ ความรู้ และทักษะทางภาษาไทยเพิ่มขึ้น
- (11) มีกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้านวัฒนธรรมไทย เพื่อเสริมสร้างเจตคติ ความรู้ และทักษะทางวัฒนธรรมไทยเพิ่มขึ้น

(12) เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรภาษาของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อใช้ประโยชน์จากการที่เด็กได้เรียนภาษาจากภาษาอังกฤษมาถ่ายโอน (transfer) สู่การเรียนภาษาไทย และการใช้ความรู้จากการเรียนวิชาไทยศึกษา มาถ่ายโอนสู่การเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

(13) การจัดแบ่งชั้นเรียนต้องจัดตามกลุ่มอายุของเด็ก เพื่อให้สามารถจัดเตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยและความสนใจของเด็ก

(14) เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรเสริมหลังเลิกเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเหนื่อยล้า หิว และไม่มีสมาธิสำหรับการเรียน ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมกิจกรรมและสื่อการเรียนที่ดึงดูดให้เด็กเกิดความสนใจ เพื่อให้เด็กมีความสุขกับการร่วมกิจกรรม

(15) คุณสมบัติของครูตามหลักสูตรต้องเป็นผู้ที่มีความรักเด็ก มีความสามารถในการทำงานเกี่ยวกับเด็กได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการพูดภาษาไทยดีเพียงพอที่จะเป็นต้นแบบสำหรับเด็ก และมีความสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กโดยสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาของเด็ก

(16) เอกสารหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ต้องเป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และต้องมีคู่มือหรือตัวอย่างกิจกรรมการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่สัมพันธ์กับการสอนตามหลักสูตรปกติของโรงเรียนที่ครูสามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถเลือกนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างสะดวก เนื่องจากพบว่าโรงเรียนนานาชาติหลายแห่งขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ทางการศึกษาและความชำนาญในการสอนภาษาไทย

(17) จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร ต้องเหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถและประสบการณ์ทางภาษาไทยจำกัด เนื่องจากเด็กในโรงเรียนนานาชาติใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก มีเวลาและโอกาสที่จะได้ใช้และฝึกฝนเพื่อพัฒนาภาษาไทยน้อยมาก และการใช้ภาษาไทยของเด็กก็เป็นเพียงเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นหลัก มิได้ใช้เพื่อการศึกษานี้อาวิชาเช่นเดียวกับเด็กไทยในโรงเรียนปกติของประเทศไทย

(18) สื่อการเรียนตามหลักสูตรนี้ ต้องจัดให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีภูมิหลังทางภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่ต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องจัดเตรียมสื่อประเภทที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน (Authentic Material) เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสรับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยเพื่อจุดมุ่งหมายต่างๆ รวมทั้งการใช้ภาษาไทยเพื่อความบันเทิงใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์เนื่องจากครูและผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อภาษาไทยเฉพาะแบบฝึกการอ่านและการเขียนเท่านั้น อีกทั้งการ

ใช้สื่อที่ช่วยให้เด็กได้เห็นประโยชน์ของภาษาไทยจะช่วยให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสนใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนอกเหนือจากเวลาเรียนในชั้นเรียนภาษาไทยต่อไป

(19) การประเมินผลตามหลักสูตรควรใช้การประเมินจากสถานการณ์จริง (Authentic assessment) ซึ่งเป็นการประเมินที่จะทำให้ทราบเกี่ยวกับระดับพัฒนาการของเด็กอย่างแท้จริง และเป็นการประเมินในแนวทางที่สอดคล้องกับหลักสูตรปกติของโรงเรียนนานาชาติ

(20) ต้องกำหนดเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองไว้ในหลักสูตร เนื่องจากเจตคติและความคาดหวังของผู้ปกครองมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของเด็กเป็นอย่างมาก และจากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองไทยในโรงเรียนนานาชาติมีความคาดหวังต่อการเรียนภาษาไทยของเด็กอย่างไม่เหมาะสม คือ มุ่งให้เด็กประสบความสำเร็จเฉพาะในด้านความรู้และทักษะทางการอ่านและการเขียน โดยละเลยเจตคติซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลถึงการพัฒนาความรู้และทักษะ ดังนั้นการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรจำเป็นต้องอาศัยการทำ ความเข้าใจกับผู้ปกครอง และติดต่อกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดในแนวทางเดียวกับหลักสูตรปกติของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของเด็กในทิศทางที่เหมาะสมต่อไป

(21) สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรควรเป็นสถานที่ที่เงียบ มีความดึงดูดใจเด็ก และเด็กสามารถทำงานได้โดยไม่มีสิ่งรบกวน อีกทั้งมีเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสม มีที่นั่งเพียงพอสำหรับครูและเด็ก และการใช้เฟอร์นิเจอร์และเครื่องตกแต่งสถานที่ที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย จะเป็นสื่อนำไปสู่การศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการอยู่ในวัฒนธรรมไทยเพิ่มขึ้น

(22) ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมคือประมาณ 8 - 12 คน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากครูและเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

(23) กระบวนการสอนของครูต้องจัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับกระบวนการเรียนของผู้เรียน คือเป็นไปในแนวทางการพัฒนาภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ โดยใช้กระบวนการสอนเช่นเดียวกับครูประจำชั้นของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ในแนวทางที่คุ้นเคย

(24) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องมีการทดลองใช้เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้จริง

2) การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

(1) หลักสูตร ประกอบด้วย

(1.1) ความเป็นมา

ควรแสดงถึงการพัฒนาหลักสูตรขึ้นให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของบริบทโรงเรียนและลักษณะเฉพาะของเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 1, 2, 4 และข้อ 12

(1.2) ปรัชญา

ควรแสดงถึงความเชื่อของหลักสูตรว่าอยู่บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 3, 5, และ 8

(1.3) ความมุ่งหมาย

ควรแสดงถึงเจตนารมณ์ของหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 5, 7 และ 8

(1.4) จุดมุ่งหมาย

ควรแสดงถึงแนวทางการพัฒนาด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 4, 5, 6, 7, 8 และ 17

(1.5) เนื้อหา

ควรแสดงสาระของกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 17

(1.6) กระบวนการเรียนการสอน

ควรแสดงแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 22 และ 23

(1.7) สื่อการเรียน

ควรแสดงเกี่ยวกับสิ่งที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาไปในแนวทางที่หลักสูตรกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18 และ 19

(1.8) การวัดผลและการประเมินผล

ควรแสดงเกี่ยวกับวิธีการศึกษาความก้าวหน้าและความสำเร็จของเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 3, 4, 5, 7, 8 และ 12

(2) การนำหลักสูตรไปใช้

ควรแสดงเกี่ยวกับรายละเอียดและแนวดำเนินการในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการร่างหลักสูตรข้อ 5, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22 และ 24

หลักการดังกล่าว ได้นำมากำหนดแนวทางในการร่างหลักสูตร ได้เป็นหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง) ซึ่งมีสาระโดยสังเขป ดังนี้

**หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ
(ฉบับร่าง)**

1) หลักการและเหตุผล

เด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติต้องเรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยที่ยังขาดหลักสูตรที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนไทยมีเจตคติไม่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมไทย

2) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

ใช้กรอบความคิดเดียวกับหลักสูตรของโรงเรียน

คำนึงถึงบริบทในการเรียน

คำนึงถึงสภาพปัญหาด้านภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

3) หลักการ

- สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา
- คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- เน้นการสร้างเจตคติ
- สอนวัฒนธรรมควบคู่กับภาษาไทย
- ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- เปิดกว้างและยืดหยุ่น
- บูรณาการ

4) จุดมุ่งหมาย

มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ เพื่อพัฒนาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ในด้าน เจตคติ ความรู้และทักษะ

5) โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรนี้เป็นระดับเริ่มต้นของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ ที่จัดสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่มีพื้นฐานภาษาไทย

6) เนื้อหา

- ภาษาไทย
- วัฒนธรรมไทย

7) กิจกรรม

จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และความสนใจของผู้เรียน โดยบูรณาการเนื้อหา จัดตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

8) สื่อการเรียน

หลากหลายเพื่อตอบสนองความสนใจแต่ละบุคคล

9) การวัดผลประเมินผล

ใช้การประเมินจากสถานการณ์จริง ใช้Portfolio

10) จุดประสงค์ปลายทาง

- จำแนกตามพิสัย เป็นเจตคติ และความรู้และทักษะ

3.2.1.3 การประเมินหลักสูตรก่อนการทดลองใช้หลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรก่อนการทดลองใช้หลักสูตรนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนนานาชาติ

โดยการนำโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบความตรงของแนวคิด และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้จริง จากนั้นขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอทราบผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิในช่วงนี้ประกอบด้วย

1.1) ครูใหญ่โรงเรียนบางกอกพัฒนาฝ่ายอนุบาล-ประถมต้น ปีการศึกษา 1995-1996

1.2) ครูใหญ่โรงเรียนบางกอกพัฒนาฝ่ายอนุบาล-ประถมต้น ปีการศึกษา 1996-1997

1.3) ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาต่างประเทศ โรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.4) ครูวิชาภาษาไทยที่เป็นชาวไทย โรงเรียนบางกอกพัฒนา

1.5) ครูวิชาภาษาไทยที่เป็นชาวไทย โรงเรียนบางกอกพัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านให้ความเห็นว่า หลักสูตรนี้มีความเป็นไปได้ในเชิง
ปรัญญา แต่จำเป็นต้องทดลองใช้เพื่อให้ได้ทราบถึงความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติ

2) การตรวจสอบความตรงและความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

โดยการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ
ของหลักสูตรในความเป็นไปได้เชิงทฤษฎี ความสอดคล้องภายในหลักสูตร และความเป็นไปได้
ในการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบหลักสูตรในระยะนี้ ประกอบด้วย

2.1) ประธานคณะกรรมการร่างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับ
นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

2.2) ครูภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย

2.3) ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยโรงเรียนบางกอกพัฒนา
และคณะครูภาษาและวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนบางกอกพัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ประเมินว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีความเป็น
ไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในเชิงทฤษฎี แต่เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองใช้
หลักสูตรในลักษณะนี้มาก่อน จึงจำเป็นต้องอาศัยผลจากการทดลองสอนตามหลักสูตรเพื่อ
ประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

3.2.2 ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองใช้
หลักสูตรด้วยวิธีการบันทึกวีดิทัศน์ การถ่ายภาพ การบันทึกเทป การบันทึกภาคสนาม การ
จัดทำพอร์ตโฟลิโอของครู การจัดทำพอร์ตโฟลิโอของเด็กเป็นรายบุคคล และการสัมภาษณ์
ผู้ปกครองเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับ
เด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้เครื่องมือดังที่ได้แสดงรายละเอียดไว้ในส่วน 3.1.2

จากนั้นทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูลสำหรับทำการวิเคราะห์ผลการทดลองใช้ใน 2
ด้าน คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และด้านกระบวนการใช้หลักสูตร

3.2.3 ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการทดลองมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ และนำเสนอหลักสูตรฉบับปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมในการนำหลักสูตรไปใช้



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย